

Til
Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Teknas innspill budsjettforhandlingene

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 92 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna vil med dette gi innspill til forhandlingene om en budsjettavtale mellom regjeringspartiene og SV. Vi håper det er rom for å sikre at vi ser spor av satsning på de tekniske og naturvitenskapelige disiplinene. Fremtidens store utfordringer innen klima, miljø, digitalisering og å sikre fremtidige arbeidsplasser og et lønnsomt næringsliv må, slik vi ser det, løses med bruk av teknologi og realfag. Vi trenger derfor et budsjett som gir klare insentiver for styrking av disse fagområdene.

Ekstra realfagstime

Tekna ber om at det starter et realfagsløft gjennom å beholde den ekstra naturfagstimen som regjeringen Solberg la frem i sitt budsjettforslag.

Fjorårets resultater fra TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study), viser at det er en nedgang i resultatene på ungdomstrinnet. Naturfag har i dag få timer, men mange læringsmål. Norge scorer i dag lavt på andel av elever med realfaglig fordyping. En ekstra time naturfag vil kunne bidra til økt rekruttering til realfaglige studier og yrker.

Tekna finner lite spor av satsninger innen teknologi og naturvitenskap i regjeringens tilleggsproposisjon, og vi er derfor svært opptatt av en betydelig tyngre mobilisering innen disse fagene, slik at vi kan sikre kompetanse innen svært viktige områder som dreier seg om klima og grønt skifte, digitalisering, teknologiutvikling og naturmangfold. Disse områdene må prioriteres i vårt utdanningssystem. Vi sliter i dag med svært dårlig rekruttering til de naturvitenskapelige og teknologiske studiene fra videregående. Tekna mener derfor det er svært viktig at man har en ambisjon om å starte et realfagsløft gjennom å beholde den naturfagstimen som regjeringen Solberg la frem i sitt budsjettforslag.

Tekna ber om at regjeringen Solbergs forslag om en ekstra time naturfag i uken legges inn i budsjettavtalen.

Rekrutteringsstrategi

Innen matematikk-, natur- og teknologi-fagene (MNT-fagene), ser vi en svak rekruttering av vitenskapelig ansatte gitt de ambisjonene man har for kvalitet og kapasitet.

Innen naturvitenskapelig og teknologiske disipliner er det en overvekt av utenlandskandidater til PhD. Vi har dermed et svakt rekrutteringsgrunnlag nasjonalt til forskning og vitenskapelige stillinger. Høy midlertidighet, sterk konkurranse fra privat næringsliv og høyt arbeidspress har gitt oss store utfordringer i rekruttering av undervisere og forskere ved våre høyskoler og universiteter.

Dette er en utfordring. UH-sektoren er pålagt en rekke nye oppgaver knyttet til utdanningskvalitet, vurdering, arbeidslivsrelevans og et betydelig EVU-opppdrag, nye oppgaver pålagt av Stortinget, uten ekstra ressurser.

Tekna ber om at man i forhandlingene om en budsjettavtale blir enige om et verbalforslag om at regjeringen igangsetter et arbeid med en rekrutteringsstrategi og en opptrappingsplan for å sikre tilstrekkelig kapasitet av vitenskapelig ansatte innen MNT-fagene.

ABE-reformen

Tekna hadde store forventninger om at den nye regjeringen ville avvikle *avbyråkratisering og effektiviseringsreformen* (ABE-reformen) med sitt første budsjett utfra regjeringens politikk i opposisjon. Vi har forståelse for at det er utfordrende å gjøre store omprioriteringer, men vi kan ikke se at en reversering av flate kutt ville medført store utfordringer – spesielt gitt de negative konsekvensene vi ser kuttene medfører for kvaliteten på offentlige tjenester og det presset offentlige ansatte i hele Norge opplever.

Tekna har vært kritisk til at offentlig sektor syv år på rad har fått flate kutt på minst 0,5 prosent som følge av ABE-reformen. Tekna har bedt den tidligere regjeringen gjennomføre en evaluering av ABE-reformen, for å undersøke konsekvensene kuttene har hatt for de ulike departementene og statlige virksomhetene. Erfaringene fra de offentlige institusjonene og funnene i Fafo-rapporten [ABE-reformen i state](#)n viser at reformen ikke har tjent sitt formål, og at det ikke er behov for ytterligere evaluering.

Tekna er av den klare oppfatning om at videreføring av reformen vil bidra til å ytterligere svekke kvaliteten og oppfølgingsarbeidet og det faglige arbeidet i Nav, universitets – og høyskolesektoren og helseforetakene. Når administrative støttefunksjoner reduseres forsvinner ikke arbeidsoppgavene, men overføres til andre ansattgrupper som for eksempel vitenskapelige ansatte i UH-sektoren. Dette er ikke hensiktsmessig og effektiv bruk av denne kompetansen, som får mindre tid til sine kjerneoppgaver, som forskning, undervisning og oppfølging av studenter.

Videre frykter Tekna at innsatsen mot useriøse bedrifter og arbeidslivskriminalitet svekkes når ABE-reformen videreføres. Gjennomgangen av budsjetter i tildelingsbrevet til de fire etatene som er med i a-krimssamarbeidet har vist at etatene samlet har hatt ABE-kutt på rundt 1,2 milliarder for årene 2015–2020. Dette har fått både Nav og Skatteetaten til å bemerke i årsmeldinger at reformen har fått konsekvenser for antallet ansatte. ABE-reformen har således resultert i færre ressurser til sentrale etater, som Arbeidstilsynet, politiet, Nav og Skatteetaten, og Teknas bekymring er at dette kan svekke deres evne til å bekjempe arbeidslivskriminalitet.

Tekna ber om at man i budsjettavtalen legger inn en begynnelse på avviklingen av ABE-reformen.

Egenbetalingsforskriften i høyere utdanning

Tekna mener det er uheldig å innføre ny egenbetalingsforskrift før det regjeringsoppnevnte Hatlen-utvalget får gjort sitt arbeide og Stortinget behandlet sak om finansieringsordning av UH-sektoren. Tekna vil understreke viktigheten av å se hvordan etter- og videreutdanning skal finne sin naturlige plass i sektorens totale oppdrag og finansiering.

Tekna mener egenbetalingsforskriften bør være en del av det nylig regjeringsoppnevnte utvalgets helhetlige arbeid, og ber om at det i budsjettavtalen legges inn et verbalforslag om at Stortinget ber regjeringen utsette ikrafttredelse av forskriften til Stortinget har behandlet sak om nytt finansieringssystem.

Studentøkonomi

Tekna håper man i forhandlingene vil ende opp med noen klare signaler til studentene om at heltidsstudenten skal gjenoppstå. Å være student er en fulltidsjobb. Ifølge tall fra SSB er det en tydelig sammenheng mellom hvor mye tid som blir brukt på en deltidsjobb og karakterene man får på studiet. Ved å øke studiestøtten kan vi frigjøre tid fra deltidsjobben slik at studentene kan fokusere på det de skal gjøre når de er studenter, nemlig å studere. Tekna mener det er sendt tydelige signaler fra flertallet på Stortinget om å igangsette arbeidet med å gjenopprette heltidsstudenten.

Tekna mener partiene i budsjettavtalen må se starten av en opptrapping av studiestøtten mot 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Siste sjanse for å garantere for finansiering av European Digital Innovation Hubs (EDIH)

Nå er siste sjanse for å sikre nasjonal finansiering til de digitale innovasjonsnavene (European Digital Innovation Hubs, EDIH). EU åpner for søknader nå i siste kvartal 2021. De som blir valgt av EU til å delta i det europeiske nettverket av EDIHs får halvparten finansiert av EU gitt at de kan garantere for den andre halvparten. Da må aktørene som søker kunne vise til at de har en garanti for disse midlene. EU kan bevilge opp til 1 million euro, det må derfor garanteres for tilsvarende beløp.

Norge deltar i Digital Europe Programme (DIGITAL) som er EUs nye investerings- og kapasitetsbyggingsprogram for digital omstilling og bruk av innovative digitale teknologier i samfunnet og næringslivet. Som del av DIGITAL skal det opprettes et nettverk av digitale innovasjonsnav fra 2021. Disse skal bistå med digital transformasjon i offentlig sektor og hos SMBer. Innovasjon Norge prioriterer de norske søknadene

Tekna ber om at man i budsjettavtalen ber regjeringen å sikre nasjonal finansiering til EDIHene uten at det medfører nedskalering av andre viktige program rettet mot næringslivet.

Sats på naturmangfold

Regjeringen snakker om å bevare naturmangfold, men reduserer i sum satsingen på naturen i statsbudsjettet for neste år. Tekna har spilt inn behovet for midler til kartlegging, vern og restaurering av natur, samt tilskudd til kommunedelplaner for naturmangfold. Med noen unntak har ikke regjeringen fulgt opp disse innspillene i sitt budsjettforslag for neste år.

Stortinget vedtok i 2016 et mål om at 15 prosent av forringet natur i Norge skal vernes og restaureres. Dessverre følges ikke dette viktige arbeidet opp med midler slik at målet kan nås. I stedet for å satse på natur har regjeringen kuttet stort i bevilgningen til frivillig vern av skog. Regjeringen foreslår et kutt på hele 120 millioner kroner. Kuttet reduserer det som har vært en satsing over mange år med over 25 prosent. Skogeiere som ønsker å bidra til å verne skog må nå vente lenger på oppgjør, og skogen må vente lenger på vern.

Tilleggsproposisjonen fra regjeringen inneholder økte midler til gjødsling av skog, for blant annet å bidra til å binde mer CO₂ i tømmer. Det er imidlertid faglig uenighet om hensiktsmessigheten av dette, både med hensyn til effekten på binding av karbon i skogbunnen og andre effekter en slik gjødsling har på naturmangfold gjennom avrenning.

På den positive siden setter regjeringen av 10 millioner kroner ekstra til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) for å forske på hvor mye karbon som lagres i skogbunnen. Tekna mener dette er

et godt tiltak som gir et bedre kunnskapsgrunnlag for framtidige tiltak og et mer presist klimaregnskap

Kommunene trenger bedre oversikt over hvilke naturverdier de forvalter. En kommunedelplan for naturmangfold gir en slik oversikt. I 2020 og 2021 lyste Miljødirektoratet ut nye midler gjennom ordningen "Tilskudd for varetaking av naturmangfold i kommuneplanlegging". Så langt har nærmere 100 kommuner søkt, og under halvparten har fått støtte. Miljødirektoratet har dessuten senket tilskuddet fra 250 000 kr. til 125.000 til hver kommune.

Tekna foreslår at det i budsjettavtalen gis tilskudd til alle kommuner til en kommunedelplan for naturmangfold og at tilskuddet som i dag forvaltes av Miljødirektoratet økes til 500 000 kr. Vi foreslår også at det bør utarbeides en nasjonal plan for å styrke naturens evne til å begrense flom- og skredskader. Planen bør inkludere en vurdering og prioritering av hvilke områder som bør restaureres først.

Tekna ønsker lykke til med forhandlingene, og ser frem til resultatet. Ta gjerne kontakt hvis det er ønskelig med avklaringer eller ytterligere informasjon.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening



Line Henriette Holten

Generalsekretær